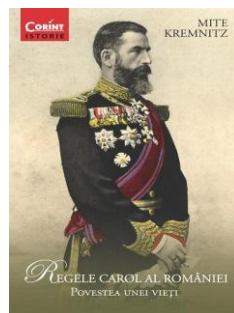

George Paul Moldovan

Mite Kremnitz, *Regele Carol al României. Povestea unei vieți*, traducere din limba germană și note de Roland Schenn, prefață Sorin Liviu Damean, București, Editura Corint Books, 2014, 160 p.:

Istoria Casei Regale din România a avut un răstimp în care a fost dată uitării de către istoriografia română; acest fapt s-a petrecut în timpul perioadei comuniste care a dorit să pună într-un con de umbră istoria monarhiei române. După perioada post-decembristă acest subiect a fost îndelung dezbătut și s-a ajuns la un număr însemnat de lucrări care vorbesc despre istoria Casei Regale. Cartea de față se încadrează și ea în această arie de interes deoarece vorbește despre viața, sub toate aspectele ei, a primului domnitor străin (de neam german), devenit ulterior rege al României, Carol I. Lucrarea oferă informații noi referitoare la formarea primului suveran al României, tinerețea pe care a avut-o în țara natală iar spre final sunt exprimate considerațiile autoarei asupra evoluției pe care a cunoscut-o România pe parcursul domniei lui Carol I. Trebuie menționat faptul că ediția princeps a acestei cărți a apărut la Leipzig în anul 1903 sub titlul *König Karl von Rumänien. Ein Lebensbild*, iar în 1906 lucrarea se afla deja la a treia ediție, fapt care demonstrează interesul ridicat pe care volumul l-a manifestat încă din epocă în rândul publicului german și nu numai.

Pentru a avea o imagine de ansamblu asupra cărții și a înțelege proveniența informațiilor din volumul de față merită menționate câteva detalii esențiale despre autoarea lui. Pe numele ei de fată, Marie Charlotte von Bardeleben, Mite Kremnitz s-a născut în anul 1852 în Germania la Greifswalde într-o familie bună, tatăl ei fiind medic chirurg și profesor universitar. Mite a urmat studii de literatură, istorie, filosofie și artă în Germania și în Anglia. În cel din urmă loc, Mite s-a căsătorit cu doctorul Wilhelm Kremnitz în anul 1872, iar la distanță de trei ani de la acest eveniment s-a stabilit împreună cu soțul său la București. Ulterior, Wilhelm a asumat rolul de medic personal al familiei regale din România, postură care i-a oferit Mitei șansa de a frecventa cercurile culturale aflate sub patronajul Curții de la București, ea ajungând să traducă în limba germană o serie de poeme și basme românești. Ba mai mult, a ajuns chiar să scrie împreună cu regina Elisabeta câteva piese de teatru. După moartea soțului ei în anul 1897, Mite Kremnitz se stabilește la Berlin, unde publică în anul 1903

"Mite Kremnitz, *Regele Carol al României. Povestea unei vieți*, traducere din limba germană și note de Roland Schenn, prefață Sorin Liviu Damean, București, Editura Corint Books, 2014, 160 p.", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 215-219

biografia regelui Carol I, dar și una consacrată reginei Elisabeta, cu care colaborase pe teren literar (*Carmen Sylva. Eine Biographie*). Până la moartea ei în 1916, Mite a rămas în contact cu Casa Regală din România. Dovada apropierii dintre cele două familii e și faptul că prin testament, regele Carol I le-a acordat membrilor familiei Kremnitz o rentă viageră.

Dar acest raport de apropiere dintre cele două familii este important și din altă perspectivă. Admirația și prețuirea pe care Mite le-a purtat regelui Carol I și-au pus amprenta și asupra lucrării pe care i-a dedicat-o acestuia. Aceste sentimente răzbat nu o dată din volumul autoarei, care tinde să păstreze pe parcursul lui un ton encomiastic la adresa suveranului României. Acest fapt nu tinde să împietzeze valoarea cărții pe care i-a dedicat-o; din contră, volumul aduce, după cum afirmam, o serie de completări importante datelor pe care le cunoaștem deja din biografia și activitatea monarhului.

Structural, această primă ediție în limba română a cărții lui Mite Kremnitz dedicată regelui Carol I este divizată în XXIX de părți; unele dintre aceste episoade fie i-au fost povestite de către însuși Carol I, altele însă sunt reproduse prin prisma faptului că autoarea a fost martora lor. La rândul lor, aceste mini-capitole pot fi grupate în trei secțiuni tematice.

În prima parte care subsumează primele VII capitole autoarea prezintă într-un ritm alert reperele biografice ale prințului Carol până la sosirea lui în România. Carol s-a născut în anul 1839 într-o familie cu vechi ramificații nobiliare în Europa, amintindu-se aici înrudirea cu familiile imperiale din Prusia și cu cea a suveranului Franței de la acea dată, Napoleon al III-lea. A fost al treilea copil din cei șase ai prințului Karl Anton de Hohenzollern-Sigmaringen și a prințesei Josephine. Educația și cultura pe care Carol le-a deprins din partea părinților i-au fost utile odraslei de sânge albastru, mediul familial insuflându-i și valorile liberalismului politic. Carol a respectat tradiția familiei, asumând o instrucție militară, mai exact a absolvit școala de cadeți din Münster și pe cea de artilerie și genști din Berlin. După desăvârșirea studiilor militare, destinul lui Carol s-a schimbat, acest fapt i s-a datorat problemelor politice care s-au petrecut în România. Deși nu știa absolut nimic de țara în care urma să domnească, Carol pornește spre România; nici problemele de ordin diplomatic dintre Prusia și Austria nu l-au oprit să pornească la drum. După intrarea în țară și pe tot parcursul drumului spre București, Carol începe să cunoască

George Paul Moldovan

țara și își dă seama câte neajunsuri avea România; primele impresii despre țară și despre capitală îl lasă pe rege cu un gust amar, totul era într-o dezordine și nimic nu avea nici o noimă.

Al doilea grupaj acoperă o plajă mai extinsă din punct de vedere cronologic. Accentul cade asupra implicațiilor pe care prezența lui Carol pe tronul României le-a avut în politica internă și externă a țării de adopție; marile transformări care s-au produs la nivelul țării cât și imaginea pe care România a căpătat-o în Europa pe parcursul celor patru decenii de domnie ale suveranului de neam german.

Pe parcursul episoadelor narate de autoare putem observa faptul că deși regele având o vastă cultură și idealuri de la care nu se abătuse niciodată, lucrurile nu au stat tocmai așa cum își imaginase el, proiectele și ideile pe care le avea erau mai greu de întreprins în țara de adopție. La venirea regelui în țară mai toate lucrurile au fost lăsate în voia sorții, Carol a avut mult de muncă, întâmpinând și diverse obstacole pe care tocmai marii politicieni ai vremii i le puneau regelui. Printre marile realizări de când regele s-a stabilit în România se pot enumera: adoptarea unei noi constituții; reformele pe care le-a făcut în armată, dar și investițiile în armament și echipament; construirea de cale ferată care să poată lega țara de Europa și să dezvolte economia, fapt ce i-a ridicat de multe ori mari probleme și nu în ultimul rând dorința de abdicare; construirea de poduri care de multe ori erau inexistente. Pe plan extern a încercat să fie în bune relații cu marile puteri vecine Rusia, Austria și mai ales cu Poarta, dar și cu cele mai îndepărtate Prusia, Franța, Anglia. Se pune în lumină perioada de stabilitate guvernamentală în România, adică cei cinci ani în care Lascăr Catargiu s-a aflat în bune relații cu regele și astfel țara a cunoscut progrese importante în varii domenii. Pe lângă subiectele care țin de politica țării, Mite Kremniz introduce și episoade care țin de viața personală a regelui. Putem aminti aici relațiile suveranului cu familia sa; căsătoria cu Elisabeta care a avut loc în timpul voiajului petrecut după scurtă vreme de la preluarea domniei; venirea pe lume a unicului copil a cuplului princiar, dar și trecerea la cele veșnice a Măriucăi, la o vârstă fragedă; locurile în care Carol se retrăgea pentru a avea momentele lui de intimitate. Totuși autoarea nu menționează episoade din viața personală care l-ar putea denigra pe rege sau a-i aduce prejudicii de imagine.

Un alt grupaj însemnat este acela în care sunt prezentate preambulul, demersurile și deznodământul războiului ruso-turc la care și România s-a implicat mult nu numai prin permisiunea acordată armatei ruse de a traversa țara, cât mai ales prin ajutorul

"Mite Kremnitz, *Regele Carol al României. Povestea unei vieți*, traducere din limba germană și note de Roland Schenn, prefață Sorin Liviu Damean, București, Editura Corint Books, 2014, 160 p.", *Astra Salvensis*, III, 6, p. 215-219

pe care armata română l-a oferit armatei țariste la Plevna, acolo unde însuși Carol a condus operațiunile militare împotriva turcilor. Totuși după încheierea războiului și semnarea tratatelor de pace, România a fost nevoită să cedeze o parte din Basarabia în schimbul Dobrogei. După ce Marile Puteri au recunoscut independența României, guvernul se hotărâște să îi acorde titlatura de alteță regală lui Carol. Un alt punct care este dezbătut în această grupaj este problema naturalizării evreilor, deoarece la conferința de la Berlin s-a hotărât ca evreii să primească cetățenie română iar guvernul atunci în funcție nu era de acord, acest episod încheindu-se cu acordarea cetățeniei tuturor evreilor. După ce România s-a proclamat regat a urmat o lungă perioadă în care problemele cu care s-a confruntat regele de-a lungul timpului au început să dispară.

În ultima parte a acestui volum, autoarea pune reflectoarele pe vizitele întreprinse de regele Carol în Europa. Se vorbește de vizita făcută acasă la familia sa, acolo unde se decide viitorul moștenitor la tronul României, în persoana lui Ferdinand. Nenumăratele vizite pe care le-a făcut Carol în Austro-Ungaria au demonstrat bunele înțelegeri pe care suveranul din România le-a avut cu împăratul de la Viena; se vorbește despre bunele impresii ale lui Franz Joseph de pe urma vizitării României. Pe lângă cele enumerate mai sus regele Carol a mai fost în Germania la împăratul Wilhelm, în Anglia unde a cunoscut-o pe regina Victoria și în Rusia acolo unde țarul Nicolae al II-lea l-a primit cu multă căldură. În ultimul capitol al cărții de față autoarea trece în revistă realizările regelui Carol de la venirea lui în România și până la începutul secolului XX. Cât de multe investiții s-au făcut în infrastructură, în cultură, armată, instituții și cât de mult a crescut bugetul țării pe parcursul anilor.

Deși grevată de un subiectivism incontestabil, cartea tocmai prezentată are meritul de a pune în lumină figura primului rege al românilor dintr-o perspectivă complementară discursului istoriografic tradițional. Parte a cercurilor de sociabilitate din jurul Casei Regale a României, Mite Kremnitz zugrăvește un tablou în nunțe calde a regelui Carol I, accentuând meritele pe care acesta le-a avut în modernizarea și dezvoltarea după model occidental a societății românești. Situată la granița dintre memorialistică și istorie, lucrarea Mitei Kremnitz are meritul de a aminti că marile schimbări trebuie să vină tot timpul din interior, chiar dacă uneori

George Paul Moldovan

e necesar impulsul unor personalități providențiale venite din exterior, așa cum a fost regele Carol I în istoria românilor.

George-Paul MOLDOVAN